

SADNI VRT

Po cvetju, ko se pokaže zarod v pravi obliki je v sadovnjaku vse polno dela. Glavno delo je zatiranje sadnih škodljivcev. Večkrat smo že opozarjali sadjarje, da je škropljenje po zarodu najvažnejše delo, ki ga moramo redno opravljati. Smoter tega škropljenja je, da uničimo še praden napravijo večjo škodo na listju, plodih in poganjkih grizoe in sesajoče žuželke t. j. razne sadne škodljivce. Obenem tudi omejujemo nič manj nevarne glivične bolezni, predvsem škrlup ali fuzikladij in druge paleže, ki uničujejo plodove. Pri tem škropljenju sadnega drevja se ne oziramo toliko na deblo in spodnje debelejšje veje, kakor pri zimskem škropljenju temveč pazimo predvsem, da so temeljito v obliki fine megle poškropljeni vsi mlajši in zeleni deli, kakor poganjki, listi in plodovi.

Ogibati se moramo površnega škropljenja kajti pri takem škropljenju je uspeh pomanjkljiv, ker ostane znaten del sadnih škodljivcev in glivičnih bolezni pri življenju in se kasneje nemoteno širijo dalje.

Važno je, da uporabljamo za poletno škropljenje le škropilnice z močnim pritiskom in finim razpršilnikom tako, da dosežemo pri visokem drevju tudi najvišje vrhove in jih enakomerno poškropimo. S škropljenjem začnemo od vrha drevesa navzdol in iz sredine krošnje navzven, naker nadaljujemo s škropljenjem, ob vnanji strani ter zaključimo pri najnižjih delih krošnje. Razpršilnika ne smemo držati preblizu listja in poganjkov, premikati ga

moramo naglo sem in tja tako, da ne pade na eno mesto preveč na drugo pa premalo škropiva.

Dobro je da škropimo drevje po možnosti v ranih jutranjih ali večernih urah. V času sončne pripeke se lahko zgodi, da povzročimo na sadnem drevju s škropljenjem opekline. Posebno žvepleno-apnena brozga je ob vročini in sončni pripeki nevarna.

Pri poletnem škropljenju bomo uporabljali v prvi vrsti žvepleno-apneno brozgo pomešano z apnenim arzenjatom (arzeninom, meritolom), da uničimo poleg glivičnih bolezni tudi živalske škodljivce pri jablanah in hruškah, predvsem pa jabolčnega zavijača, ki dela sadje piškavo.

Pravilno pripravljene 2% žvepleno-apnene brozgi primešamo na vsakih 100 litrov tekočine 300—350 g arzenjata v obliki praška, ki smo ga prej zmešali v nekaj litrih vode. Pri škropljenju je treba škropivo večkrat premešati ker se arzenat kaj rad usede na dno posode. Proti listnim ušem in drugim sesajočim žuželkam pa uporabljamo tobačni izvleček za mazavim milom. Izvrstno sredstvo za zatiranje listnih uši na breskvah in slivah je izvleček mušjega lesa (kvasja) z mazavim milom.

Pri arzenikovih škropivih je potrebna skrajna previdnost pri pripravljanju brozge in pri škropljenju. Pri travniških nasadih, kjer pridelujemo pod drevjem krmo za živino, moramo počakati s košnjo po škropljenju z arzenikovimi brozgami toliko časa, da spere dež škropivo v zemljo. K. O.

VINOGRAD

Kdor zaradi pomanjkanja galice ali galicega nadomestka še ni poškropil vinogradov, naj te škropi takoj z 1% žvepleno-apneno brozgo in sicer prvič pred cvetenjem in drugič takoj po cvetenju. Dobro poškropimo grozdice, vršičke in vse zelene dele. Ako je nevarnost razvoja peronospore velika, lahko škropimo tudi med cvetenjem, vendar samo tedaj, če imamo dobre razpr-

šilnike, tako da pada raztopina na trto v obliki fine megle.

V kleti je edino delo dopolnjevanje sodov. Ker toplota narašča, moramo skrbeti, da se toplota v kleti preveč ne dvigne, ker bi povzročala razne bolezni v vinu. Čež dan naj bodo okna in vrata skrbno zaprta. Zračimo le ob jutranjih hladnih urah. K. O.

TRAVNIK

Skrbimo za travna semena

Znano je, da je doma pridelano travno seme boljše, kakor kupljeno v trgovini. Domače seme je od rastlin, ki so na podnebne in zemeljske prilike že prilagojene. Ni jih uničila huda zima, ne poletna vročina, ne suša ne moča. Tudi brez prave oskrbe in gnojenja so nam dajale nekaj pridelka.

Vse trave nimajo teh lastnosti. Toda te okoli nas, ki že leta in leta tu uspevajo, jih imajo gotovo. Narava sama je poskrbela, da so vse druge v tekmici za življenjske pogoje zaostale in sčasoma izginile. Deloma jih je uničil zimski mráz; vsako zimo jih je nekaj podleglo, hujše zime so jih posebno veliko pobrale. Ostale so nam take, ki so za mráz neobčutljive. Tudi poletna vročina, suša, moča, travne bolezni itd. so na podoben način izbirale tekom let najboljše, najbolj odporne in najbolj zdrave rastline, druge pa neusmiljeno pokončavale. Zato pravimo, da so domače rastline prilagojene na krajevne razmere.

Kljub temu smo pred vojno pridelovali doma bore malo travnih semen. Za drag denar smo jih kupovali v naprednejših državah. Na eni strani smo tožili, da ne moremo spraviti v denar svojih kmetijskih pridelkov, na drugi strani pa nismo pridelali nič za lastne potrebe, kar bi z ozirom na prirodne pogoje z lahkoto in brez posebnih naprav pridelovali celo za izvoz.

Vojna nam je med pomanjkanjem drugih potrebščin prinesla tudi pomanjkanje travnih semen. Niti za drag denar jih ni mogoče nabaviti. Zato moramo gledati, da jih bomo vsaj za domače potrebe pridelali doma. Travná ruša sčasoma opeša, treba je od časa do časa poskrbeti za njeno obnovo.

Pri nas rasto skoraj povsod trave, katerih seme rabimo za izboljšanje opešanih travnišč. Ne rasto samo po travnikih, senožetih, sadovnjakih, tratah, logih, kjer jih kosimo preden dozore, ampak rasto tudi ob jarkih, potih, po mejah, ob potokih in podobno. Tu lahko nabiramo njihovo seme za domače potrebe.

Trave zore približno mesec dni potem, ko so odcvetele, pri nas nekako v prvi polovici julija. Travno listje porumeni, zrnje izgubi mlečnost in otrdi. Tedaj je čas za nabiranje travnega semena. Deloma trave požanjemo in jih omlatimo doma, manjše množine pa jih kar sproti smukamo z roko. Pri tem poslu pa je zelo važno, da nabiralec pozna razne trave. Treba je ločiti slabe od dobrih in od plevelov. Drugače se lahko zgodi, da bo nabiral seme najslabših trav, seme dobrih pa puščal. Najboljše je nabirati vsako vrsto posebej.

Dobro travno seme lahko v večjem obsegu pridelujemo na domačem travniku. Del

travnika pustimo dozoreti in sicer tisti del, kjer je trava najboljša in najbujnejša in najmanj plevelna. Ko trave dozore, jih požnjemo, spravimo previdno domov, posušimo, omlatimo, seme očistimo in še naknadno posušimo.

Ker se travno seme rado osipa, če je popolnoma zrelo, je treba biti pri žetvi in spravljanju domov zelo previden. Predvsem pa je treba začeti pravi čas; bolje je par dni prej, kot en dan prepozno. Zetev in spravilo naj bo opravljeno zgodaj zjutraj, ko ni rose, da čim malo pomine. Spravljeno in presušeno seme prečistimo na navadnih čistilnikih in na prav gostih rešetih.

Tako smo pridelali mešanico travnih semen, ki ni primerna za prodajo, pač pa dobra za domačo rabo. Če raste na tem delu travnika, kjer hočemo pridelati travno seme in ga zaradi tega nismo pokosili, med travo tudi plevel, ga je treba čimprej odstraniti. Lažje je čistiti seme, dokler je še na travniku, kot pa potem, ko smo ga že omlatili. Prav tako odstranimo iz semenskega travišča slabše in manj vredne trave in vse one rastline, ki so nam nadležne in nam na travniku več škodijo kot koristijo.

V kolikor bi hoteli spremeniti razmerje posameznih trav in bi želeli imeti nekatere trave v bodoči ruši bolj zastopane, nabereмо njihovo seme drugod po načinu, ki smo ga priporočali spredaj. Tako nabrano seme potem primešamo ostalemu pridelku.

Če se nam zdi, da je ta ali druga vrsta sicer potrebna v ruši, da pa je sorazmerno preveč zastopana med semenskim traviščem, jo deloma odstranimo. Na ta dva načina, deloma z dodajanjem travnih semen, deloma z odstranjevanjem nezaželenih trav, lahko zelo spreminjamo razmerje posameznih trav v pridelku semenske mešanice.

Dalje bo treba misliti tudi na to, da bomo pridelovali travna semena za prodaj. Za seme lahko pri nas gojimo vse trave. Podnebje in zemlja nam to omogočata. Vendar je nekatere trave pridelovati lažje, druge težje, spet druge zahtevajo že precej vaje in natančnejšega dela ter posebnih čistilnih naprav. Pri nas so že pridelovali seme bramoske pahovke, mačjega repa, pasje trave in v manjši meri tudi druge: zlati oves, angleško in italijansko ljuljko, lisičji rep in travniško bičnico.

Posamezen kmet seveda ne bo gojil vseh trav za seme. Zadostuje če se odloči za eno ali dve. Lahko se pa s sosedi dogovori, da oni pridelujejo druge trave in vsi skupaj bodo na ta način lahko pridelovali vsa travna semena, ki pridejo za tisti kraj v poštev. Po medsebojni izmenjavi si bo vsak pridelal dovolj semena za lastne potrebe, preostanek pa bodo prav lahko prodali bodisi vsak sam ali pa zadržno.

Preden se kmet odloči, da bo gojil trave za seme, mora vedeti katere vrste pridejo za njegove prilike v poštev. Najbolj bo zadel, če se odloči na podlagi lastnega opazovanja, katere trave v tamkajšnjih prilikah najbolj uspevajo. Lažjo zemljo zahtevajo francoska pahovka, zlati oves, travniška šopolja in ovčja bilnica, bolj vlažna zemlja pa

ugaia lisičjemu repu in travniški bilnici, barska pa rdeči bilnici.

Kdor se bo odločil, da bo gojil za seme eno ali drugo vrsto trav, stori najbolje, da si začetni semenski material nabere v domačih prilikah, kakor smo v začetku navedli. Tako nabrano seme naj dobro očisti in shrani na suhem prostoru do setve. —

P O L J E

Oskrbovanje sončničnih nasadov

Oskrbovanje sončnic je podobno oskrbovanju koruze. Čimprej jih je treba razredčiti in osamiti. Če je iz jamice vzkliko več rastlin, je ob priliki redčenja treba odstraniti vse in pustiti samo eno. Puščamo vedno najmočnejšo. Pri tem je treba paziti, da ostane ta nepoškodovana. Priporočljivo je rastlinice rezati, ker bi z ruvanjem utegnili poškodovati korenine tudi oni, ki ostala.

Sončnice je mogoče tudi presajati. Seveda samo v prvi dobi rasti; letos bo to marsikje potrebno, ker uvoženo seme ni dobro vzkliko. Prazna mesta čimprej izpolnimo s presajenkami.

K oskrbi sončničnega nasada spada večkratno okopavanje. Vedno je treba držati zemljo rahlo in čisto in brez plevla. Skorjo po večjem dežju je treba čimprej razbiti s ponovnim okopavanjem. Osipanje samo ni potrebno, koristi pa v toliko, v kolikor se zemlja ob tej priliki okoplje, zrahlja in očisti plevla.

Nadaljnja nega posevkov obstoji v odstranjevanju stranskih poganjkov z malimi glavkami. Stranske glavice ne zorijo istočasno, jemljejo pa precej moči glavni in kvirijo pravičen razvoj. —8.

Delo na polju meseca rožnika

Glavno delo na polju v tem mesecu je skrbno okopavanje, to je posebno letos, ko

ni v zemlji skoro nikake zaloge zimske vlage, tem bolj potrebno, da se vlaga pomladnih padavin čim bolj ohrani. Zato okopujemo, kakor hitro se napravi na površini zemlje skorja.

Iz žit skrbno porujmo zlasti vse one plevelne rastline, ki napravijo obilico semena, kajti z njim se hitro širijo po njivi in še po sosednjih zemljiščih. Zlasti nevarna sta osat in ščavje. To zahteva lastna korist in pa dolžnost ter pošten obzir do sosedu.

Pobijajmo kapusovega belina in uničujmo zlatorumena jajčeca na spodnji strani zeljnih listov, da nam ne bodo gosence pozneje delale preglavice. Porežimo, oziroma postrizimo iz ječmena in pšenice vse klasje; ki je obolelo za prašnato snetjo spravimo ga v primerno posodo in ga sežgimo. Pazimo, da snetljive biljke pri tem čim manj majemo in da na njivi ničesar ne zgubimo. Porujmo sproti na deteljiščih ves deteljni postalnik preden more napraviti seme.

Če bo lepo vreme, bo treba začeti takoj s košnjo sena, da bomo dobili mlado, tečno krmo in da izkoristimo ugodno vreme, ki bi nas lahko pozneje močno oviralo pri sušenju, kakor se to rado zgodi. Tudi če bo nekaj sena nekoliko prezgodaj pokošenega, to nič ne de, saj bo lahko ostali del vkljub temu dosti pozno prišel na vrsto. Po košnji napravimo jako dobro, če travnike pobranamo s travniško brano, nato pa jih pognojimo z gnojnico. K. O.

ŽIVINOREJA

V mesecu juniju bomo živino, kolikor se da, krmili z zeleno krmo. Najmočnejša in najbolj hvaležna zelena krma za govedo in prašiče je mlada lucerna. Lucerno moramo kot zeleno krmo kositi pred cvetjem. Taka mlada lucerna ima odlično hranljivo vrednost, tako da celo mlečnim kravam s srednjo mlečnostjo ni potrebno dajati posebnih krepkih krmil, ako imamo na razpolago dovolj mlade lucerne. Čim pa lucerna prične cveteti, otrdi steblo in za svežo krmo nima več take vrednosti. V času ovetenja kosimo lucerno za seno.

Letos bomo še posebno gledali na to, da bomo živino, zlasti mlado in mlečne krave čim izdatneje krmili. V ta namen moramo poskrbeti tudi za dobro seno in otavo. Košnje sena torej ne bomo odlašali, da bi s tem povečali pridelok, vrednost sena pa zmanjšali, ampak bomo kosili, čim bodo glavne trave pričele cveteti. Živino bomo držali čim več na prostem.

Prav tako bomo prašičkom dajali po večini zeleno krmo, ki je najprikladnejša za rast in pravilni razvoj. Na vsak način jim moramo nuditi dovolj svežega zraka; naobra-

viti jim moramo tekališča, v katera bomo po možnosti dali vode, da se bodo prašički tudi lahko kopali. V tem mesecu bomo pripuščali svinje, da bodo jesenčki dovolj zgodnji. Vse prašiče brez razlike je treba dati cepiti. **K. O.**

Okus kravjega mleka

Okus svežega, nepokvarjenega kravjega mleka je prijeten, mil, poln in zaradi mlečnega sladkorja prijetno sladkast. Če pa je mlečni sladkor vsaj delno že prevrel v mlečno kislino, pa dobi mleko kiselkast okus. Prijeten okus prihaja od dobre krme, od slabe, pokvarjene, nagnite in plesnive krme pa odvraten okus. Mleku utegnejo pokvariti okus tudi škodljive glivice. Tudi okus mleka prehaja na mlečne izdelke.

Mleko je specifično težje od vode: 1 liter mleka tehta 32g več kakor 1 liter vode. Spe-

cifična teža mleka je torej 1.032. Če mleko posnamemo, spodlijemo ali mu dolijemo posnetega mleka, s njegova specifična teža zviša, nasprotno pa se zmanjša, če mu prilijemo vode. V vsakem primeru pa je tako mleko narejeno. Specifična teža je stalna lastnost mleka in po njeni vrednosti lahko sklepamo na pristnost ali potvorbo mleka.

Po lastnostih mleka more gospodinja sklepati na njegovo uporabnost. Izvežbano in pazljivo oko more skupno z ostalimi čutili — vonjem in okusom — s precejšnjo točnostjo razlikovati dobro mleko od slabega. Zato groba potvarjanja mleka ugotovi strokovno izurjena oseba že takoj na prvi pogled. Z raznimi pripomočki pa je mogoče ugotoviti in dokazati tudi najmanjše potvorbe. Kadar mleko prodaja ali oddaja v mlekarno, vestna gospodinja ne bo nikdar preveč splakovala mlečne posode, še manj pa mleko spodlivala, posnemala ali zalival s posnetim mlekom. Poštenost je pri mleku na prvem mestu.

PRI ČEBELICAH

Maj ni izpolnil čebelarjevih upov. Vreme je bilo večina mada deževno in mrzlo. Razvoj čebel je zaostal. Zato čebelarji niso mogli širiti plodišča. Tudi pričakovanega živahnega rojenja ni bilo. Le plemenjaki, ki so bili močni in dobro založeni s hrano, so se nemoteno razvijali. Slabiče je bilo treba krmiti. Take čebele se seveda ne morejo ugodno razvijati. Delo je zaostalo. Odložiti smo ga morali za junij.

Ker so se v tem mesecu pašne razmere najboljše, je tudi razvoj čebelnih družin na višku. Zato bo vsak umen čebelar izrabil ugodno priliko in si izpodredil dovolj mladih mladice. Za vzrejo vzemimo panje, ki imajo najboljše lastnosti. To so: čistokrvnost matice, pridnost, nerojivost, pohlevnost, odpornost itd. Le od takih družin smemo pričakovati najboljših uspehov. Tudi pri čebelah moramo odbirati za plemo le najboljše živali, kakor to delamo pri drugih vrstah živali. Le tako smemo pričakovati dober in gotov uspeh.

Pri izrojencih, družicah in trekovcih pazimo, da so se matice pravilno oplemenile. Ako ne, dodajmo novo matico ali pa čebele združimo. Brezmatičnih čebel in slabičev ne imejmo v svojem čebelnjaku, ker nimamo z njimi nikakega veselja in nobenih koristi, ampak samo vabo za ropanje.

Če nam bo naš zaščitnik sv. Ambrož naklonjen, bomo proti koncu meseca natočili nekaj najfinejšega cvetličnega medu. Skrbimo, da bomo točili zrel, goden med. Pri delu pazimo na največjo čistočo. Uporabljamo dvojno cedilo. Če gre skozi sito kaj

drobirja, počakajmo, da se med shladi. Med hlajenjem splava nesnaga na površje, nato jo posnamemo s penami vred.

Med hranimo v dobro zaprtih posodah na suhem. Posode so lahko lončene, steklene, emajlirane, pa tudi pocinjene in vernirane. Ne smemo pa hraniti medu v posodah iz pocinkane pločevine, ker postane zdravju škodljiv.

Po košnji sena paša poneha. Tedaj je čas, da si poiščemo pasišča na višje ležečih predelih, kjer morda mede še travniške cvetice, po gozdovih pa smreka in hoja. Poiščimo si pravočasno primerno pasišče in izrabimo s prevažanjem zaklade sladkega daru. Kljub neugodnim razmeram bomo morda le našli varen kot.

Čebelarji! Skrbite za čim večji porast dobrih plemenjakov. Potrebni bodo pri obnovi uničenega čebelarstva. Mislite že sedaj na medeobojno pomoč, ki bo neobhodno potrebna! **K. O.**

Velike malenkosti

Kdor ima lesni pepel mešan s premogovim, ki ni prida za gnojenje in utegne v peščenih zemlji biti celo škodljiv, stori najboljše, da ga preseje. Večji kosi so od premoega in ostanejo na mreži, manjši delci, ki so večinoma od lesa pa padejo skozi. Za to potrebno mrežo (rešeto) si lahko napravi vsak sam.